

**10. BOSANSKI BAN STJEPAN II KOTROMANIĆ
USTUPA DUBROVAČKOJ OPĆINI
PELJEŠAC SA STONOM
(Srebrenik, 15. februar 1333. godine)**

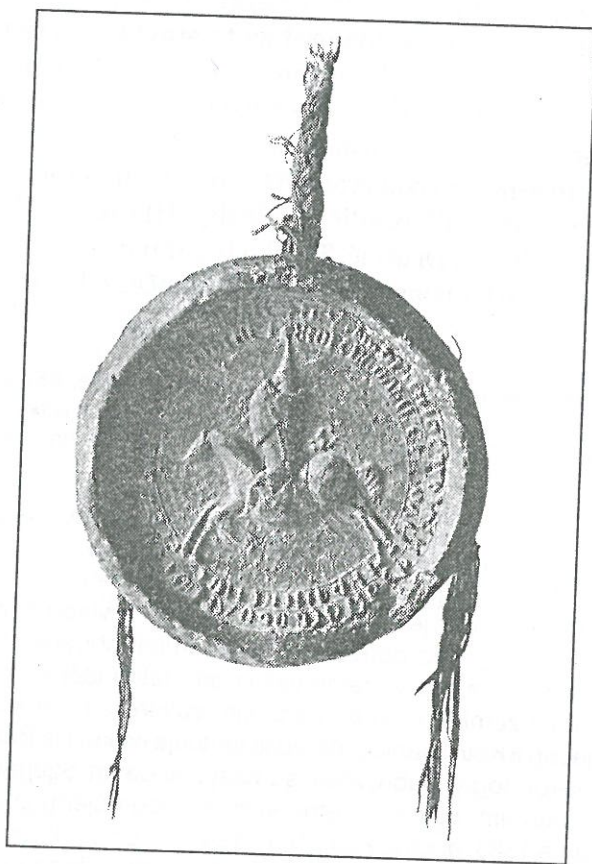
U početak Oca, u ispunjenju Sina i Svetoga duha. U godine rođenja Kristova 1333. godine, indikacija prve, 15. dan na u ...veljače mjeseca. Mi gospodin Stefan, po milosti božjoj ban Bosne i Usore i Soli i gospodar humske zemlje kako pr ... i slogu našu ljubimo i njima milost našu dajemo s korišću i s ljubavlju, kako se dostoji održati sva(kome) kažući, kako bi znao svaki u ove dane i u buduće, koji će poslije biti, amen. Ja opraštanje, dobrostivnost uvidjevši i mnogu službu o baštini i vlastela i puk dubrovački i našim praroditeljima i nama vrlo mnogo, i odsada će služiti s božijom voljom, zato *mi, gospodin ban Stefan i moji sinovi i unučad, i dokle sjeme moje bude, do vijeka vjekova, dasmo i darovasmo do vijeka vjekova u baštinu i u plemenito puku dubrovačkom, a našim dragim prijateljima sav Rat i Ston i Prevlaku i otoke koji su oko Rata, i sa svim što se nalazi unutar Rata i Prevlake, i gore i polja, dubrave, šumu, trave, vode, sela i sve što je od Prevlake do Lojišta, i sudstvo i globe i kazne (krvi??) u miru, da budu po njihovoj volji, da imaju i drže i da izvrše svu svoju volju i htijenja kao od svoje baštine, do vijeka vjekova. I da su slobodni zidati zgrade, tornjeve gdje im je volja, i prekopati Prevlaku od mora do mora, i graditi po svojoj volji i htijenju.* I još obavezuje gospodin ban Stefan sebe i svoje sjeme, ako se dogodi u neko vrijeme ili gospodin ili vlastelin ili građanin ili puk koji bi pakostili Ratu ili Prevlaci, da pomogne koliko može naša sila. A za to mi općina i puk grada Dubrovnika sve dobro općenito gospodinu banu Stefanu i njegovim sinovima i sjemenu njegovu dovijeka od muške glave i do svršetka svijeta dajemo za Prevlaku i Ston pet stotina perpera do svršetka svijeta od toga dobitka koji stade ići među nama u Dubrovniku u ono vrijeme. Ako ban i njegovi sinovi i njegovo sjeme muške glave i ne budu gospodari humske zemlje, mi općina dubrovačka dajemo onaj dobitak na onaj dan svetoga Vlaha pet stotina, kako je gore pisano. *I još se obavezuje općina dubrovačka, ako u neko vrijeme dođe gospodin ban Stefan u Dubrovnik ili njegovi sinovi ili njegovo sjeme do svršetka svijeta muške glave, da mu damo stanovsti u zidanoj palači, dokle god mu treba ostati, bez ikakve najamnine. I još se obavezuje općina dubrovačka da ne primamo u*

Prevlaku i u Ston i u Rat i u one otoke, koje smo uzeli od gospodina bana Stefana, njegova vlastelina koji mu bude nevjeran i njegovim sinovima i njegovu sjemenu do svršetka svijeta. A ja gospodin ban Stefan kunem se u sveto božje evanđelje i u četiri evanđelista i u dvanaest apostola i u sve moći svete koje su u Dubrovniku, za mene i za moje sinove i za moje sjeme po muškom koljenu do svršetka svijeta, sve to tvrdo imati i držati i ne prekršiti do svršetka svijeta. I sve gore pisano mi općina i sav puk dubrovački kunemo se u sveto božje evanđelje i u četiri evanđelista i u dvanaest apostola i u sve svete moći, koje su u Dubrovniku, za nas i za naše sinove i za naše potomstvo do svršetka svijeta, sve tvrdo da imamo i držimo do konca svijeta pouzdano. I za to stavljam ja (gospodin) ban Stefan svoj zlatni pečat, da je vjerovano, svaki da zna i vidi istinu. A tomu su četiri povelje, dvije latinske i dvije srpske, a sve su pečaćene zlatnim pečatima. Dvije su povelje u gospodina bana Stefana, a dvije povelje u Dubrovniku. A to je pisano pod gradom Srebrnikom. A tomu (su) svjedoci zvani i umoljeni Vitan Tihoradić, Radoslav Hlapović, Miloš Vukasić, Hrvatinić Stefanić, Stefan Druščić, Tvrtko Ivanhnić i za to da tri pristava, Divoš Tihoradić, Šitko Hlapović, Mihailo Menčetić Dubrovčanin.

Izvor naveden prema: *Poviest hrvatskih zemalja*, 267-268; usporediti: S. JALIMAM, *Izvori za historiju*, 60; N. KLAIĆ, *Izvori za hrvatsku povijest do 1526*, Zagreb 1972, 193-194. (Dalje se citira kao *Izvori za hrvatsku povijest*.)

Komentar – Za dubrovačku plovidbu Ston i stonski Rat su predstavljali veliku prepreku, jer da bi brodovi sa robom stigli iz Mljetskog do Neretvanskog kanala morali su obilaziti oko Pelješca, za što im je bilo potrebno po nekoliko dana plovidbe. Iz tih razloga, roba je često prekrćavana na Prevlaci i prenošena pješice preko Prevlake za što je bilo potrebno oko jedan sat hodanja. Iz tih razloga je Prevlaka za Dubrovčane bila izuzetno važna prometna tačka. Inače, Ston je sa Ratom i Humskom zemljom bio pod srpskim suverenitetom kada im je 1325. godine ban Stjepan II Kotromanić preotao te teritorije na koje je Bosna "od starina" imala pravo. Nakon toga, Dubrovčani su nastojali da im Stjepan II Kotromanić potvrdi posjed nad tim, njima izuzetno važnim, područjem. Dubrovačko Malo vijeće je 6. januara 1333. godine zaključilo da se za Ston sa Ratom srpskom kralju isplati odjednom 8.000 perpera, a bosanskom banu Stjepanu II Kotromaniću svake godine po 500. Tom prilikom je određen poslanik koji je trebao da ode u Bosnu i o tome sklopi ugovor sa banom. Nakon toga, ban Stjepan II Kotromanić je 15. februara 1333. godine u Srebreniku izdao Dubrovčanima darovnicu kojom, s obzirom na "Ijubav i usluge dubrovačke općine njemu i njegovim precima", daje u svoje ime i u ime svojih sinova i nasljednika po muškoj lozi "... u baštinu sav Rat i Ston i Prevlaku i otoke..." za vječita vremena i do "zgorjenja svijeta...". Namjera

Dubrovčana je bila da na Prevlaci iskopaju kanal kako bi znatno skratili plovidbu svojim brodovima. Iz tih razloga je u ovoj darovnici izričito navedeno da Dubrovčani mogu "... *prekopati Prevlaku od mora do mora...*", ali ta ideja nije realizirana. Na koncu, Dubrovčani su zemljište na Stonu i Ratu podijelili svojim građanima pod uvjetom da ga ne mogu otuđiti bez odobrenja Malog vijeća, niti prodavati strancima.



Pečat bana Stjepana Kotromanića.